

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput V. Quibus fieri restitutio debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

Qui aliquid mutuo, aut censu, vel alio li-
to contractu accepit, non tenetur fructus resti-
tuere, quos ex eadem re negociando percepit,
nisi fraude sua aut mala fide alteri damnum ali-
quod attulerit. Exempli gratia: qui certo tem-
pore mutuam pecuniam deberet reddere, illa
ludendo vel negociando utitur, nec statim tem-
pore illam reddit; tenetur hic damnum reficere,
quod creditor ex dilata restitutione patitur: ve-
luti si pecuniam ab usurario petere, gravesque
solvere usuras creditor cogatur, si autem ex
dilatione nullam creditor jacturam patiat, nul-
lum tenetur debitor damnum eidem reficere.

CAPUT V.

Quibus fieri restitutio debeat.

Eorum plerique, qui ad restitutionem tenen-
tur, aut non restituunt omnino, aut iis non
restituunt, quibus oportet. Quod ut intelligatur,
animadvertendum est ad quatuor personarum
genera posse bona spectare: I. ad veros domi-
nos;

consensu: unde qui talem usum usurpat, jus al-
terius violat, & contra justitiam peccat; si quoque
lucrum inde captum injustum, ac restitutioni
foret obnoxium. Addit tamen domini consen-
sum etiam præsumptum sufficere, huncque præ-
sertim circa pecuniam præsumendum, dum eam
dominus sacculo aperto, aut non obfignato, ser-
vandam tradit, nec alio indicio, se utendi fa-
cultatem denegare ostendit, modo recipiens sit
moraliter certus, se eo, quo exigetur, tempore
reddere summam posse. *Theol. Mor. Tr. de Con-
tract. cap. 4. Quest. 2.*

nos; 2. ad illos, qui auctoritate aliqua pollent; 3. ad dominorum hæredes legitimos; 4. ad pauperes.

Prima universalis regula hæc est, veris dominis, si noti sint, bona esse restituenda, nisi prudens adesset timor, ne reddita re abuteretur, & peccatum aliquod committeret: veluti si magis libri aut instrumenta fuissent ablata, hæc reddenda non essent, ne illis dominus abuteretur. Si aliquid a fure est acceptum, quod alteri ablatum novimus, id non furi, sed domino est restituendum; nisi malum aliquod fur minaretur, & revera posset timeri. Si quid a puero acceptum est, qui sub patris potestate vivit, id non filio, sed patri est restituendum. Idem dicendum est de furioso, qui armis sibi redditis abuti posset. Si dominus procul absit, adhibenda est diligentia, ut ad illum res ablata deferatur; quod si dominus non reperiatur, nec illum reperiendi sit ulla spes, pauperibus res est distribuenda.

Secunda regula hæc est: si verus rei dominus mortuus sit, restitutio ejus hæredibus est facienda. Quod si restitutionis debitum ex aliqua injuria oritur, veluti ex homicidio, tunc hæredibus solum necessariis restitutio fieri debet, nempe parentibus, patris, fratribus, non autem legatariis.

Tertia regula est: si non adsint veri domini, & vere dubium sit cui fieri debeat restitutio, tunc pauperibus fieri debet, aut in pia opera est eroganda.

Verum,

Verum, ut jam diximus, non debet sibi quicquam in hac re indulgere, nec justitiæ opus in superbiam vertere. Usurarius exempli gratia, qui multam ex usuris pecuniam collegit, & sic a quibus extorserit: item publicanus, qui aut provincias, aut privatos injustis exactionibus vexavit: nequeunt hi extortam pecuniam ædificandis Ecclesiis infumere; sed usurarius debitoribus debet restituere, & publicanus provincis aut privatis, quos læsit, vel xenodochiis, aut opera facere, quæ in publicum commodum redundent. Hæ siquidem Deo factæ oblationes ipsi sunt abominabiles, ut sacræ Litteræ testantur: *Immolantis ex iniquo oblatio est maculata* (*Eccles. 34. 21.*): Qui hæc peragit, furorum suorum, ut ajunt sancti Patres, Deum complicem facit, & in prædæ societatem vocat.

Sancti Ludovici ætate celebris usurarius penitentia ductus Mauritium adiit Parisiensem Episcopum, qui Ecclesiam suam ædificabat, ab eo que petiit, in quodnam pium opus collectas usuras posset expendere. Simplex Episcopus Ecclesiæ fabricam illi proposuit. Deinde usurarius Ecclesiæ Cantorem adiit, pium doctumque hominem, & acceptum ab Episcopo consilium eidem exposuit. Respondit Cantor, se Episcopi sententiæ acquiescere non posse, sed illum hortari, ut præconis voce ediceret, quocumque pressisset usuris, omnes ad se venire, seque omnibus quæcumque illis rapuisset, esse redditurum: his peractis, subdidit, si vis, Ecclesiam construe. Cantoris consilium usurarius est

est amplexus, & præconis ore vocatis creditoribus ingentem illis pecuniæ vim restituit; postea Cantorem denuo adiit, qui illi mox suavit, ut ad complendam restitutionem aliquid tunc demum ad Episcopum deferret.

Cum intellexisset idem sanctus Rex a Theobaldo Rege genero suo ingens Fratibus Prædicatoribus monasterium fuisse constructum, factum vituperavit, eundemque per Jonvilleum sic monuit; „ Videret quid ageret, nec se deciperet, putans se debita sua omnia solvisse „ ingentibus hisce in Fratres Prædicatores largitionibus. Sapiens enim homo, dum vivit, „ debet bonum testamenti executorem imitari; „ hic siquidem ante omnia testatoris debita debet solvere, & quos ille læsit reficere: si quid „ autem adhuc superest, hoc pauperibus distribuere “. Libenter hæc attuli, ut sancti Regis sententia circa restitutionem cognoscatur; videlicet damna illata prius esse reparanda, & deinde pietatis opera esse facienda.

C A P U T VI.

Quantum, quomodo, & quando sit restituendum.

Tantumdem est restituendum, quantum ablatum fuit, vel quidquid alienum possidemus, ut jam diximus.

Quoad damnum rebus illis illatum, quæ justum suum pretium nondum sunt adeptæ, veluti